

Pensioen Column

Januari 2012

Financiële planning moet fiscaal aftrekbaar worden

Eric Mathijssen, Pension Risk Management Ortec Finance

Waarom is ons pensioenstelsel toe aan vernieuwing? Tuurlijk, we kregen te maken met onverwachte schokken in de levensverwachting en de economie zat ook jaren achtereen niet mee; steeds lagere rentes gecombineerd met slechte aandelenrendementen. Maar de misschien wel belangrijkste reparatie die gepleegd moet worden is dat het voor deelnemers onbekend was dat zijzelf risico lopen over de hoogte van hun pensioen. Waar zal dit toe leiden? Tot een nieuw systeem waarbij pensioenfluctuaties eerder regel dan uitzondering zijn. Dat zal de enige manier zijn om deelnemers ten volle te laten beseffen dat de prijs die we willen en kunnen betalen voor pensioen onvoldoende is voor een koopkrachtgegarandeerd pensioen. Kijk maar naar wat de recent door DNB aangekondigde kortingen hebben losgemaakt aan pensioenbewustzijn. Iedere andere vorm van een nieuw pensioenakkoord waarbij fluctuaties teveel uitgesmeerd worden over de tijd zal leiden tot nieuw ontkengedrag. Een nieuw systeem van teveel uitsmeren zal namelijk ten hoogste in staat zijn rimpelingen op te vangen, maar nieuwe grote schokken zullen toch direct doorbelast moeten worden. Wat voor zin heeft het om een ingenieus systeem van golfbrekers te bouwen als je niet bestand bent tegen een tsunami?

Het nieuwe pensioenakkoord zal daarom (noodgedwongen) gepaard gaan met meer pensioenbewustzijn. En dan vooral het bewustzijn van risico's rondom pensioen. Waarbij we ons goed moeten realiseren dat een groter bewustzijn van risico's ook zal leiden tot meer behoefte om grip te krijgen op die risico's en daarmee de wens om zelf op individueel niveau keuzes te maken. Dit zou in lijn zijn met de meer algemene trend die we zien van verdere individualisering van onze maatschappij. Het gevaar van het uitbreiden van individuele keuzes binnen de tweede peiler is dat dit ook gepaard gaat met het overboord zetten van (generatie) solidariteit, terwijl dat wellicht helemaal niet nodig is. De meeste individuen hebben buiten hun tweede peilerpensioen vele andere mogelijkheden om hun persoonlijke financiële risico's te managen. Dat zal per persoon sterk verschillen, maar enkele knoppen waar bijvoorbeeld aan gedraaid kan worden zijn: de beleggingsrisico's in het derde peilerpensioen, de pensioeningangsdatum, het type hypotheek en beleggingsrisico's van privébeleggingen.

Hiervoor is op individueel niveau een goede financiële planning noodzakelijk. We zien dat daar waar we vroeger financiële planning op geaggregeerd niveau voor grote groepen tegelijk konden toepassen dat niet meer mogelijk is. Zodra individuen meer en meer geconfronteerd moeten worden met financiële risico's zal er in toenemende mate behoefte zijn aan financiële planning bij de eindgebruiker. De vraag is wel of de eindgebruiker hier al klaar voor is en het bijbehorende

prijkaartje wil betalen. De tijd van de zogenaamde "gratis" adviezen, waarbij de prijs van het niet geheel onafhankelijke advies versleuteld zat in het product van de adviseur/aanbieder lijkt gelukkig voorbij. Een goed voorbeeld daarvan is uiteraard de markt van hypotheekproducten. Ook voor de pensioenfondsen is het lastig om die individuele financiële planning op zich te nemen. De oplossingen spelen zich namelijk volledig buiten de pensioensfeer af. Het lijkt er dus toch op dat het de eindgebruiker is die in de buidel moeten tasten om verzekerd te zijn van een goed onafhankelijk financieel advies. Om dit te stimuleren zou de overheid natuurlijk kunnen besluiten om de kosten van financiële planning fiscaal aftrekbaar te maken. We hebben met hybride en andere zuinige auto's gezien dat zo'n tijdelijke maatregel heel goed kan werken. Ook al weten we allemaal dat het om heel veel redenen goed voor ons is, zo'n fiscaal steuntje in de rug kan de boel net even iets sneller vlot trekken.